

InfoMigjorn

Butlletí digital
sobre llengua
catalana

Núm. 1.370
3 d'abril del 2018

SUMARI

- 1 Joan Bosch ▶ Un tast de català d'Elna (11). El gerundi (1)
- 2 Eugeni S. Reig ▶ El valencià de sempre: entrecavar
- 3 Albert Pla Nualart ▶ D'aquest text (en) podem (ex)treure dues conclusions
- 4 Josep Lacreu ▶ És ahí on hem d'aprofundir...
- 5 Teresa Tort ▶ Toixonet
- 6 Maria Rodríguez Maríné ▶ Topar(-te) amb la realitat (a)baixa la moral
- 7 Rafel Crespí ▶ Llengua, sense tàperes (el nostre pa de cada dia)
- 8 Núria Puyuelo ▶ El corrector imperfecte
- 9 Enric Gomà ▶ Ambdós, ambdues / Tots dos, totes dues, els dos, les dues
- 10 Víctor Pàmies i Jordi Palou ▶ Quan el Montgó porta capell, pica espart i fes cordell
- 11 Enllaços i convocatòries

InfoMigjorn és un butlletí setmanal que recull informacions d'actualitat sobre llengua catalana.

ISSN 2462-7003 Elaborat i distribuït per la Xarxa de Mots

Subscripcions: <http://migjorn.cat/alta.php> Adreça de contacte: infomigjorn@migjorn.cat   @InfoMigjorn

1 El gerundi (1)

Joan Bosch

A l'article número 10, en el qual vam parlar dels participis ([podeu llegir-lo aquí](#)), vam veure algunes citacions llatines. Avui, en veurem una altra, «*Fabricando faber fit*», una dita que ha donat en francès «*C'est en forgeant qu'on devient forgeron*», en castellà «*Usa hace maestro*» i en català «Tallant barbes, aprenen a afaitar» i també «Fent i desfent, s'ensenya la gent». Avui he triat aquest refrany per parlar-vos del gerundi. Mit aquí un refrany molt assenyat, fruit d'una gran saviesa popular, que hauríem d'aplicar, cada dia, a l'aprenentatge de la nostra llengua.

1. Puix que el refrany ens hi incita, començarem pels orígens. Per fer-ho simple, podem considerar que en llatí el gerundi correspon a les declinacions d'un infinitiu. En aquesta llengua l'infinitiu d'un verb no pot complir sinó dues funcions: la de subjecte i la de complement d'objecte directe. Per a les altres funcions gramaticals s'ha de reemplaçar per un gerundi.

(Infinitiu subjecte) *Legere* jucundum est (Llegir és agradable).

(Infinitiu complement d'objecte directe) *Legere* volo (Vull llegir).

(Gerundi en acusatiu) *Pronus ad legendum* (Inclinat a llegir).

(Gerundi en genitiu) *Tempus legendi* (El temps de llegir).

*(Gerundi en datiu) Aptus **legendo** (Apte per a llegir).*

*(Gerundi en ablatiu) **Legendo doctus fies** (Llegint, et faràs savi).*

Remarcarem que el gerundi llatí es tradueix en català gairebé sempre per un infinitiu, llevat en casos com el del darrer exemple en el qual, precisament, es tradueix per un gerundi.

Per als no-llatinistes precisarem que:

- l'acusatiu identifica el complement directe d'una acció; també en pot indicar el lloc, la durada o la finalitat;
- el genitiu marca el complement de nom;
- el datiu és el cas del complement indirecte o de la destinació d'una acció;
- l'ablatiu defineix els complements circumstancials d'una acció.

2. El gerundi en ablatiu **amando** del verb llatí **amare** ha donat en castellà **amando** i en català **amant**. Per una altra banda, el participi de present en acusatiu **amantem**, del mateix verb llatí, ha donat en castellà **amante** i en català **amant**. Si examinem aquestes filiacions, remarcarem que el gerundi castellà deriva del gerundi llatí sense gens de confusió possible. En canvi, en català, el gerundi i el participi de present comparteixen una forma fonètica i gràfica única. Immancablement, aquesta forma no diferenciada deu haver estat motiu de confusions en el curs del temps.

3. En castellà, doncs, el gerundi compleix al peu de la lletra la funció adverbial de complement circumstancial del verb de l'oració principal, comunament atribuïda al gerundi en ablatiu de la llengua llatina. Segons el context, pot exprimir l'anterioritat, la simultaneïtat, la condició, la causa, la concessió, l'oposició, l'instrument o la manera. Vegem-ne alguns exemples.

*(anterioritat) **Habiendo comido un plato de judías, se fue a dormir.***

*(simultaneïtat) Tropezó **bajando las escaleras.***

*(condició) **Exigiendo lo imposible no conseguirás nada bueno.***

*(causa) **Habiendo heredado mucho dinero, se pudo comprar una casa.***

*(concessió) **Incluso trabajando día y noche no terminarás a tiempo.***

*(oposició) ¿Quién hubiese pensado que ganaría la carrera **teniendo fiebre?***

*(instrument) Sacó las hojas secas **pasando el rastrillo.***

*(manera) Hablaba **imitando a un periodista deportivo.***

4. Aquesta funció adverbial de complement circumstancial del verb de l'oració principal, la retrobem en català, tal qual.

(*anterioritat*) **Havent menjat un plat de mongetes**, va anar a jaure.

(*simultaneïtat*) Es va entrebancar **baixant les escales**.

(*condició*) **Exigint coses impossibles** no obtindràs res de bo.

(*causa*) **Havent heretat molts de diners**, es va poder comprar una casa.

(*concessió*) **Ni treballant-hi nit i dia** no ho acabaràs a temps.

(*oposició*) Qui hauria pensat que guanyaria la cursa **tenint febre?**

(*instrument*) Va treure les fulles mortes **passant-hi el rastell**.

(*manera*) Parlava **imitant un periodista esportiu**.

En el cas de l'oposició el **gerundi** pot semblar una mica forçat. És perquè l'oposició es marca habitualment amb l'adverbi **tot**. Vegeu l'apartat 6.

Podem identificar cada mena de complement circumstancial de la manera següent:

(*anterioritat*) Va anar a jaure **després de menjar** un plat de mongetes.

(*simultaneïtat*) Es va entrebancar **mentre baixava** les escales.

(*condició*) **Si exigeixes** coses impossibles, no obtindràs res de bo.

(*causa*) **Com que havia heretat** molts de diners, es va poder comprar una casa.

(*concessió*) **Encara que hi treballis nit i dia** no ho acabaràs a temps.

(*oposició*) Qui hauria pensat que guanyaria la cursa **malgrat la febre?**

(*instrument*) Va treure les fulles mortes **amb el rastell**.

(*manera*) Parlava **a la manera** d'un periodista esportiu.

Per fer-ho curt, recordarem que el gerundi **llegint** pot significar segons el context: **després de llegir, mentre llegeix, si llegeix, com que havia llegit, encara que llegeixi, malgrat la lectura, amb la lectura...** Però de cap de les maneres no pot reemplaçar la proposició relativa: **que llegeix**.

5. En català medieval el gerundi i el participi de present coexistien sota una forma verbal única acabada en **-ant, -int** o **-ent** (com n'hem fet la remarca en l'apartat 2). Una manera inequívoca de distingir-los era de fer servir un recurs del baix llatí que consistia a introduir el gerundi amb la preposició **en**. D'aquesta manera

es feia una locució adverbial «**en + gerundi**», anomenada **gerundi preposicional**, que definia una acció subordinada que el subjecte de l'oració principal feia anteriorment o simultàniament a l'acció principal. Aquest recurs, afavorit per les influències occitana i francesa, s'ha mantingut al Rosselló, on és encara ben viu. Els exemples precedents es poden reescriure a la manera rossellonesa:

(**anterioritat**) *En havent menjat un plat de mongetes, va anar a jaure.*

(**simultaneïtat**) *Se va estrebançar **en** baixant les escales massa rabent.*

(**condició**) *En exigint coses impossibles obtindràs pas res de bo.*

(**causa**) *En havent heretat un munt de sous, se va poder comprar una casa.*

(**concessió**) *Ni **en** hi treballant nit i dia ho acabaràs pas a temps.*

(**oposició**) *Qui hauria pensat que guanyaria la cursa **en** tenint febre?*

(**instrument**) *Va treure les fulles mortes **en** hi passant el rastell.*

(**manera**) *Parlava **en** imitant un periodista esportiu.*

Remarquem que en la pronunciació dialectal, els rossellonesos afegeixen una **t** eufònica davant els gerundis que comencen en vocal: «*En **t**-exigint coses impossibles...*».

Quan hi ha relacions de precedència estricta o de causalitat, podem reemplaçar la construcció «**en + gerundi**» per la construcció «**en + infinitiu**» o per la construcció «**al + infinitiu**», que és més antiga i avui gairebé en desús. Per exemple, podem escriure:

(**anterioritat**) *En **haver** menjat un plat de mongetes, va anar a jaure.*

(**simultaneïtat**) *Es va entrebançar **en baixar** les escales massa rabent.*

(**condició**) *En **exigir** coses impossibles no obtindràs res de bo.*

(**causa**) *En **haver** heretat molts de diners, es va poder comprar una casa.*

(**concessió**) *Ni **en treballar-hi nit i dia** no ho acabaràs a temps.*

Però no podem pas escriure «*Qui hauria pensat que guanyaria la cursa **en tenir** febre?*», ni «*Va treure les fulles mortes **en passar-hi** el rastell*» ni tampoc «*Parlava **en imitar** un periodista esportiu* », perquè en aquests tres exemples no hi ha precedència estricta ni tampoc causalitat.

6. Com a partícula introductòria, també podem fer servir l'adverbi **tot**. Aquest adverbi, anteposat a un gerundi afegeix una valor intensiva que reforça la idea de simultaneïtat o d'oposició:

*(simultaneïtat) M'ho va explicar **tot gesticulant amb les mans**.*

*(oposició) Va continuar la feina **tot tremolant de febre**.*

7. Per emfatitzar un gerundi també el podem fer precedir de la locució adverbial «**bo i**». És un recurs que ens permet d'insistir en la simultaneïtat o la coexistència de dos actes o de dues circumstàncies que podrien no coincidir:

*(simultaneïtat) Va obrir la finestra **bo i cridant**.*

*(coexistència) Tenia la mala mania de llegir **bo i menjant**.*

8. Fins ara no hem vist sinó maneres correctes d'emprar el gerundi. Al costat d'aquests usos tradicionals també hi ha una colla d'usos abusius que els mitjans de comunicació moderns tendeixen a promoure indegudament i que convindria evitar. Objectivament, el gerundi forma una subordinada impersonal (verb no conjugat) que ben sovint allarga les frases de manera feixuga i enfarfega l'estil inútilment. Espontàniament, la llengua parlada és més propensa a fer frases curtes amb verbs conjugats que no pas frases llargues i carregades de gerundis innecessaris. Mes sembla que els mitjans de comunicació actuals tinguin un altre punt de vista. Consideren que la impersonalitat d'un gerundi afavoreix el sentiment d'imparcialitat i de neutralitat. Per aquesta raó (força discutible) el discurs periodístic fa un ús abusiu (i de tant en tant erroni) dels gerundis, a despit d'un estil planer i d'una descripció dels fets clara, correcta i catalana.

9. Hem vist que, per filiació llatina, el gerundi exprimeix en primer lloc l'anterioritat o la simultaneïtat. De cap de les maneres no pot exprimir una acció posterior a la del verb principal ni tampoc una conseqüència d'aquest verb. El gerundi de posterioritat o de conseqüència és incorrecte.

*(posterioritat) El batlle es va aixecar **cloent** l'acte amb paraules engrescadores.*

*(conseqüència) El rellotge va sonar a deshora **despertant** tota la casa.*

Capgirant les frases, podem fer paleses aquestes incorreccions:

*(posterioritat) **Cloent** l'acte amb paraules engrescadores, el batlle es va aixecar.*

*(conseqüència) **Despertant** tota la casa, el rellotge va sonar a deshora.*

En aquests dos exemples convé de proscriure el gerundi i conjuguar el verb:

*(posterioritat) El batlle es va aixecar **i va cloure** l'acte amb paraules engrescadores.*

(**conseqüència**) *El rellotge va sonar a deshora i va despertar tota la casa.*

Remarquem que el gerundi de posterioritat és incorrecte, sinó en alguns casos molt excepcionals en què la posterioritat és tan immediata que es pot confondre amb la simultaneïtat.

(**posterioritat immediata = simultaneïtat**) *Va sortir de casa tot fent petar la porta.*

10. Segons la filiació llatina, el gerundi permet de formar una proposició subordinada a una proposició principal. De cap de les maneres no permet de crear una proposició que no tingui cap relació de subordinació amb una altra. El gerundi copulatiu (que uneix dues frases que exprimeixen accions paral·leles o independents l'una de l'altra) és incorrecte.

(**gerundi copulatiu**) *Aquest llibre és una perla de la literatura catalana havent estat traduït a més de 100 llengües diferents.*

Podem fer-ne palesa la incorrecció observant que no hi ha cap lligam entre els dos termes de l'oració i que se'n poden fer dues frases separades. Per exemple, com a element separador podem usar l'expressió «**per una altra banda**»:

Aquest llibre és una perla de la literatura catalana. Per una altra banda, ha estat traduït a més de 100 llengües diferents.

O bé:

Aquest llibre és una perla de la literatura catalana. Ha estat traduït a més de 100 llengües diferents.

11. Segons la filiació llatina, un gerundi no pot pas exprimir la finalitat de l'acció principal perquè en llatí aquesta finalitat l'exprimeix l'acusatiu i no pas l'ablatiu. El gerundi final (que ens diu per què s'ha de fer l'acció principal) és incorrecte.

(**gerundi final**) *El concursant s'ha de presentar a la secretaria abans de les vuit del vespre lliurant la versió final del seu treball.*

Una manera de posar en evidència la finalitat d'un gerundi i, per tant, de descel·lar la incorrecció és de reemplaçar-lo per la construcció «**per tal de + infinitiu**» (que és una de les maneres tradicionals que ens permet d'enunciar relacions de finalitat).

El concursant s'ha de presentar a la secretaria abans de les vuit del vespre per tal de lliurar la versió final del seu treball.

Aquí també convé de proscriure el gerundi i reescriure la frase de manera més simple, assumint que si el concursant lliura el seu treball a la secretaria abans de les vuit del vespre, forçosament s'hi presenta abans de l'hora esmentada:

*El concursant **ha de lliurar** la versió final del seu treball a la secretaria abans de les vuit del vespre.*

Remarquem que en un cas semblant el gerundi explicatiu (que ens explica amb quina intenció es fa l'acció principal) és perfectament correcte.

*(**explicació**) **Volent** lliurar la versió final del seu treball, un concursant es va presentar a la secretaria a les deu del matí.*

2 El valencià de sempre: entrecavar

Eugeni S. Reig

El valencià de sempre (Alzira: Bromera, 2015), pàg. 278-279

entrecavar

Cavar superficialment la terra sembrada amb la finalitat d'arrancar les males herbes.

En algun tipus de sembrats, per exemple els cereals, aquesta operació no es pot fer més que en els primers mesos, quan encara les plantes són xicotetes. Més avant, quan ja són grans i no és possible manejar una aixadella entre les tiges per a cavar la terra, s'arranquen les males herbes estirant-les amb les mans, operació que rep el nom de *birbar*.

Hi ha una cançó popular que diu:

Més val una torrudana
que cinquanta de Xixona,
que saben entrecavar
i ballar la mandilona.

S'anomena *torrudana* a la natural de la Torre de les Maçanes (pronunciat 'torruana' en el parlar de la zona, a on no es pronuncia mai la *d* intervocàlica). La *mandilona* és un ball popular del migjorn valencià.

L'escriptor Enric Valor i Vives usa aquest verb en la seua prosa literària. Així, en la novel·la *Sense la terra promesa* podem llegir:

A la tardor, fer la verema, arreplegar olives i dur-les a l'almàssera (feina que s'acaba entrat l'hivern), sembrar; a plena hivernada, fer llenya per als amos i per a ells, carregar-la, rompre guarets per a l'any vinent quan la terra es desgelava, podar la vinya i arreplegar els sarments en cuetes i garbons, picar espart i cordellar i fer-se'n espardenyes, fer sogalls d'espart cru per a lligar les garbes de cereals a l'estiu (les feines de l'espart, quan plovia o nevava);* després, quan començava a retillar la primavera, birbar la sembradura, escombrar oliveres i ametlers en una renovació anual i bisanual de branques i ramatge, entreccavar en l'escassa horta, preparar les pórques per poder plantar-hi més avant, que el sol calfàs de valent, les tomateres, el pebre, les creïlles i una poca de dacsà barrejada de llegums per fer ferratge per a les tres cavalleries.

La llengua estàndard sol emprar: *entreccavar*

En castellà es diu: *entreccavar*

* Vegeu "Quan el Montgó porta capell, pica espart i fes cordell" a l'ítem 10 d'aquest mateix butlletí.

3 D'aquest text (en) podem (ex)treure dues conclusions

Albert Pla Nualart

Ara, 02/02/2018

https://llegim.ara.cat/opinio/Daquest-text-extreure-dues-conclusions_0_1954604534.html

La primera pregunta seria: ¿les conclusions es treuen o s'extreuen? I qui diu *conclusions* diu *idees*, *dades*, etc. Tot fa pensar que tant les podem *treure* com *extreure* (i, en castellà, tant les podem *sacar* com *extraer*). Així ho avala l'ús i els diccionaris.

La segona pregunta té més nivell: ¿el pronom *en* és igual de necessari amb tots dos verbs? I abans que un lector s'avanci, recordo i reitero que la presència del pronom no depèn de cap coma (ni de cap pausa). Quan un complement del verb que és informació coneguda s'avança –es desplaça a l'esquerra–, la pausa que podem fer entre el complement avançat i la resta de la frase no es marca amb cap coma, tret que sigui molt llarg o complex (igual que entre subjecte i predicat). Ja sé que fa uns anys això no s'ensenyava així, però ara els lingüistes i la nova gramàtica (GIEC), per fi, ho tenen clar. No obrim, sisplau, debats superats.

Tornem a la segona pregunta. Si el complement avançat és un complement regit pel verb, la teoria ens diu que el pronom de represa és obligatori. I sembla que quan *treure* i *extreure* signifiquen obtenir per un procés de deducció o síntesi, la realitat de la qual s'obté –d'on es treu o s'extreu– és un complement que aquests verbs regeixen.

L'imprescindible *Diccionari d'ús dels verbs catalans* de Ginebra i Montserrat –imprescindible per l'escassa i erràtica informació sobre règims verbals del DIEC2– ens proporciona aquest valuós exemple en l'accepció 3 d'*extraure*: “De tot el que ha dit n'ha extret molt poques conclusions”.

L'exemple contrasta amb aquest altre que trobo a la pàgina 783 de la GIEC: “De la lectura d'aquest fragment podem extreure una sèrie de conclusions [...]”. Dono per fet que l'han revisat, i donat per bo, experts lingüistes. ¿Troben que *en* no cal? ¿Ho veurien igual si en lloc d'*extreure* hi hagués *treure*? ¿És una badada? Sigui el que sigui, no sembla que la teoria sobre l'obligatorietat o opcionalitat dels pronoms de represa la tinguem clara; i és un punt en què la interferència està fent estralls.

Vegeu també, del mateix autor i en el mateix mitjà, [“Federer s'haurà de mesurar amb Cilic”](#) (26/01/2018)

4 És ahí on hem d'aprofundir...

Josep Lacreu

Blog *Pren la paraula*, 19/01/2018

<https://red.levante-emv.com/joseplacreu/2018/01/19/es-ahi-on-hem-daprofundir/>

Això és, almenys, el que propugnava el conseller d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball, Rafael Climent, en un article titulat [“2017: acord pel comerç i aposta ferma per la indústria”](#), publicat el dia 30 de desembre de 2017 en el diari *Levante*, on feia un balanç de les seues actuacions al llarg de l'any passat: “És ahí on hem d'aprofundir en la recerca de solucions tangibles”, deia literalment, referint-se a les “xicotetes coses que afecten les economies regionals, locals i domèstiques”. I ara nosaltres, emulant-lo, podem reprendre la primera part del seu enunciat com a estímul per a aprofundir en el coneixement de la nostra llengua i intentar buscar igualment solucions tangibles als nostres xicotets problemes lingüístics.

I, ja posats, aprofitant les paraules del conseller, podem centrar-nos específicament en l'estudi de l'adverbi *ahí*. Cal reconèixer, d'entrada, que és una paraula problemàtica. Durant molt de temps s'ha considerat un castellanisme inadmissible, i així s'ha transmés disciplinadament des de les tarimes acadèmiques. Però el canvi forma part de la més rutinària normalitat. No hi ha cap valor social que reste immutable indefinidament. Per poca vida que tinguem, es fàcil de constatar que moltes actituds que es consideraven censurables fa tan sols unes desenes d'anys ara estan totalment acceptades. I això ens porta necessàriament a haver d'admetre que la valoració del que està bé i del que està malament està tamisada pel filtre del temps. La llengua, com a fet social que és, també està sotmesa a eixa mateixa dinàmica transformadora. L'acceptabilitat de les paraules també ha canviat amb el temps. O millor dit: és la nostra mirada la que ha canviat. Per això, amb una nova mirada, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua ha revisat, entre moltes altres paraules, el tractament tradicional de l'adverbi *ahí*.

Hi havia motius fundats per a fer-ho. Els valencians hem usat esta forma contínuament durant segles i segles. Ja apareix, per exemple, en un document administratiu del 17 de gener del 1650, exhumat per Rafael Fresquet en el llibre *Vint processos criminals d'Albalat de la Ribera*: "y hoy que deya y cridava ahý Vicent Monreal «Que-m maten»". És molt probable que l'ús de *ahí* pugua retrotraure's a un període anterior. Encara hi ha molts arxius per regirar que han d'aportar molta llum a la història de la nostra llengua. Però tampoc té massa importància ara determinar amb precisió quan començà a utilitzar-se esta forma. Quasi quatre segles d'ús ininterromput haurien de ser més que suficients per a dissipar qualsevol reticència respecte a la seua legitimitat. Devem ser la llengua més exigent del món a l'hora d'expedir certificats de puresa lèxica. Però, independentment dels seus orígens més o menys remots, cal constatar que actualment és una forma plenament arrelada en el parlar dels valencians. No és una partícula aïllada d'ús ocasional, sinó que forma part d'un sistema de referències bàsiques que utilitzem ara i adés per a cartografiar l'espai que ens circumda. Diem *ací* (o *aquí* en algunes comarques) per a referir-nos al lloc on estem situats; *ahí*, per a assenyalar la posició del nostre interlocutor, i *allí* (o *allà*), per a fer referència a un lloc a on se suposa que està alguna altra persona que no participa directament en l'acte comunicatiu o hi ha alguna cosa a la qual s'al·ludix que està distant dels dos interlocutors. Diem també *este*, *eixe* i *aquell*, i *açò*, *això* i *allò*. Totes estes partícules conformen un univers conceptual fortament imbricat. No es pot retirar cap peça del tauler de les comunicacions sense fer trontollar el sistema global de referències. Ni podem tampoc reemplaçar sense

més la forma *ahí* per *aquí*, com apunten alguns diccionaris. La forma *aquí* és percebuda per la majoria dels valencians com un element que se superposa a l'espai semàntic de *ací*. La influència del català literari en esta percepció és inevitable. Pretendre, per tant, restaurar ara la forma *aquí* volent que signifiqui *ahí*, quan tots els catalans i una part dels valencians fan servir *aquí* amb el valor de *ací* és una ficció. Fins i tot en el cas hipotètic que algun parlant, seguint disciplinadament les ensenyances rebudes, fóra capaç d'usar *aquí* atribuint-li sistemàticament un valor de medietesa equivalent a 'en eixe lloc', és molt dubtós que l'oient fóra capaç de descodificar adequadament eixe significat.

L'aspiració de Fabra, en el seu disseny idealitzat de la llengua, era recuperar el sistema díctic ternari. En una *conversa filològica* publicada el 7 de desembre de 1919 ho plantejava en els termes següents: "Creiem que convindria de restablir, en l'estil epistolar, l'antiga distinció entre els adverbis *ací* i *aquí*. Era emprat *ací* per a denotar la localitat on era el que escrivia la lletra, i *aquí*, per a designar la localitat on era aquell a qui aquesta anava adreçada". Però, clar, la distinció entre *ací* i *aquí* va lligada inextricablement a *aquest* i *aqueix*, i a *açò* i *això*. En realitat, el projecte fabrià implicava la instauració d'un nou orde mental: tot, absolutament tot, s'havia de resituar. No cal dir que aquella pretensió il·lusòria ha fracassat estrepitosament. Més enllà d'anècdotes literàries, per als parlants que tenen segmentat l'espai en dos grans blocs, conformats per la immediatesa i la llunyania, és un objectiu impossible. Fins i tot el significat de dos verbs tan bàsics com *anar* i *vindre* està estructurat atenent esta distribució espacial. Per això, quan un català diu *ja vinc*, volent indicar el seu propòsit de desplaçar-se al lloc on està el receptor, als valencians ens resulta incompreensible. A nosaltres, als valencians, no ens quadra que l'espai on *jo*estic i aquell on estàs *tu* es troben fosos en la mateixa referència mental.

I, de la mateixa manera que l'operació de recuperar l'esquema clàssic no és factible per als catalans, s'ha d'acceptar sense reticències, amb un pragmatisme paral·lel, que la forma *ahí* és absolutament imprescindible per als valencians. Tots els valencians, sabuts i ignorants, el fan servir. I no sols en els reductes de la col·loquialitat informal. Ja hem tingut ocasió de constatar-ho en la citació inicial de l'article del conseller. I no és cap excentricitat. Reproduïsc tot seguit uns quants exemples d'escriptors contemporanis que ratifiquen este ús recurrent: «Què fas ahí tot parat?», inquiria Martí Domínguez en la novel·la *L'ullal*; «Com si els terroristes es dedicaren a repartir paquets per ahí», explicava Josep Millo en *L'enigma dels prismàtics*; «D'ahí que en períodes de temps moderadament curts la supervivència d'empreses mitjanes puga ser considerada com a segura», arguïa Josep Vicent Marqués en *País perplex*; «En la sego-

na part sempre acabem a hòsties tots ahí dins», certificava Ferran Torrent en *Societat limitada*; «Ahí hi ha molt de garrot», exclamava Carme Miquel en *La mel i la fel*; «Ahí dins hi ha un llop», advertia Pepa Guardiola en *Les cuites entre el llop i la rabosa*; «Manel, estàs ahí?», preguntava Mercé Viana en *Coses de la lluna*; «Deixa ahí el plat», demanava escèpticament Josep Usó en *La senda llarga...*

Molts escriptors valencians, els que he citat i molts altres que he omés per no fer una llista interminable, ja fa molt de temps que optaren per la via pragmàtica, una actuació que sens dubte ha desbrossat el camí perquè l'Acadèmia Valenciana de la Llengua haja acceptat la forma *ahí* en el *Diccionari normatiu valencià*. En definitiva, una (presumpta) falta que ha deixat de ser-ho. O vist amb una perspectiva més global: una manifestació més del canvi lingüístic que ens permet acceptar amb naturalitat el que ha sigut absolutament normal durant molts segles.

5 Toixonet

Teresa Tort @teresa_tort

Blog *Agafada al vol*, 04/02/2018

<https://blocs.mesvilaweb.cat/tort/?p=269860>

Els episodis han cedit el pas a les emocions. Explicar en públic com ens sentim ha deixat de ser, a ulls de molta gent, una conducta impúdica o reprobable. Al contrari, si no mostrem els sentiments que ens aclaparen, es pot interpretar com una mostra clara d'insensibilitat. La reserva de la intimitat no cotitza a l'alça, però tant si protegim els nostres secrets com si aixoregem la nostra part més oculta se'n poden derivar beneficis i perjudicis. En tot cas, per a mostrar davant dels altres com ens commovem ens és imprescindible la paraula.

Una de les característiques reconegudes del subdialecte tortosí –compartida amb el valencià– és l'ús abundant dels diminutius, que en general tendim a relacionar amb expressions afectuoses: [tracalet](#), [amanoset](#)... De vegades, però, un sufix no afegeix un matís positiu sinó un cert toc de burla: [primalet](#)... I en els casos de diminutius lexicalitzats –que funcionen com un element habitual del repertori dels parlants– no hi ha cap connotació afegida ni en positiu ni en negatiu, com ara és el cas de *xiquet xiqueta* o el de [coralet](#).

Aquest desplegament ufanós de diminutius segurament provoca una certa gràcia en parlants que no el practiquen amb tanta vehemència. Fins i tot, als practicants nadius avesats a aquesta expressivitat que ens mantenim allunyats del nostre origen, aquestes formes ens poden acabar suscitant una alegria efímera cada vegada que les retrobem en els discursos dels nostres paisans. Com anit, sopant al poble. Ma mare havia fet unes bledes gustosíssimes; de llavor antiga, que diu ella. I de conversa, vam entretenir-nos en la novetat que ma neboda està fent créixer una gosseta des de fa poc més d'un mes, a còpia d'alimentar-la amb biberons i de cuidar-la com si fos una criatura. Com que no havia vist el progrés que ha fet des de Nadal, m'explicaven que ja era capaç de pujar un esglaó de l'escala i que semblava un **toixonet**. Li han posat Noa i s'ha tornat del color de la mel.

Al final, a la gosseta no l'he vist, però he marxat amb la paraula *toixonet* a la butxaca. Traient-li el sufix diminutiu, ens queda *toixó*, que el DIEC2 reconeix com a variant de [teixó](#); mamífer de la família dels mustèlids, de cos massís i potes curtes. En aquest cas, segurament que ja heu intuït que el derivat sí que connota positivament el significat del nom primitiu. De fet, aquest simple afegitó fa saltar la forma resultant al bàndol dels qualificatius positius. En canvi, si diem a algú que sembla un *toixó*, li estem dient obès i boterut alhora.

Una part dels diminutius ebrencs funcionen com paraules afectives; però no tots. Alerta de no confondre-us, doncs!

6 Topar(-te) amb la realitat (a)baixa la moral

Maria Rodríguez Mariné

Ara, 27/01/2018

https://www.ara.cat/opinio/Topar-te-realitat-abaixa-moral_0_1951004967.html

“Se li ha caigut un euro”. “Baixi el volum”. “Tiri aquesta jaqueta, que ja és vella”. Exemples reals d'un còmic real. Editat. En català, sí. Traduït (original castellà). Poso el crit al cel. Ho comento amb el redactor del costat i em retorna a la terra: “Doncs crec que és com ho diria jo...”

Reconeguem-ho, amb *caure's* no hi ha marxa enrere. La realitat, per dura que ens sembli, és que molts ja l'han fet seu, començant per les meves filles de quatre anys (!). I no és un cas aïllat. El contacte amb el castellà està canviant l'estruc-

tura sintàctica de molts verbs. En un accident, els cotxes se surten de la carretera. I –tornant a la família– elles ja no “se surten” de la ratlla (tenim dues artistasses, sí!). De moment, encara no ordenen a ningú que es calli, però tot arribarà. En la meua adolescència la frase preferida dels aficionats a fer el merda ja era “Calla’t la boca” o “Achanta la mui”, del castellà i del caló. Fins i tot, si no buidem el pap és que *ens callem coses*.

Un dels últims a sucumbir als encants pronominals és *topar(-se)*. Ja sembla inevitable anar *topant-te* amb reflexius per tot arreu. Atenció, que en castellà l’ús també ha fet aparèixer o desaparèixer el pronom: el diccionari de la RAE dona com a bons tant *caerse* com *caer* (“*Tropezó y cayó de rodillas*”), que a molts ens pot semblar una catalanada... (déu-nos-en guard, l'exemple és de Vargas Llosa!).

Certament, hi ha pronominalitzacions (no les anteriors, que consti) que, tot i que *ens fem els sords* amb la normativa –que, al seu torn, *fa el sord*– a molts ja ens semblen imprescindibles. En aquest cas, com en d’altres, el *Diccionari normatiu valencià* és més realista i avala tant l’ús pronominal com l’altre (que és el més genuí, tot i que fa temps que està sent desplaçat).

La que està esdevenint sorda total és la *a* inicial d’*abaixar* i *apujar*. Aquesta feblesa vocàlica és un exemple més de la feblesa general de la llengua quan no és paral·lela al castellà. *Subir* tant pot ser *pujar* (anar de baix a dalt) com *apujar* (fer pujar a un nivell més alt), i ja la tenim armada. ¿Queda algun preuniversitari que vulgui apujar nota?

Això sí, pocs tiren la tovallola, la majoria la llancen. Tampoc els hi podem retreure, em podríeu dir, perquè amb el diccionari a la mà la tovallola tant es pot *tirar* com *llançar* o *llençar* a terra. Però en els girs i frases fetes la cosa no funciona així, que per això ho són, perquè estan fixats d’una determinada manera. Aquí l’expressió és prou recent (ve del món de la boxa) perquè les fonts que la recullen no es posin d’acord sobre si *tirem* o *llancem*. Ara bé, el que em fa sospitar que hi casa més *tirar* (a part de la intuïció) és precisament que en la majoria de frases fetes amb *tirar* que són iguals en castellà, en català la tendència actual és *tirar cap* a *llançar*: *llançar-s’hi de cap*, *llançar-se els plats pel cap*, *llançar-se a la piscina...* (quan sempre s’havia dit *tirar*). I, en canvi, quan en castellà *echan* en català no tenim tanta por d’espifiar-la i encara *tirem* prou: *tirar llenya al foc*, *tirar-s’ho tot a l’esquena*, *tirar-s’hi a sobre...* El problema és que *tirar* té l’estigma de castellanisme, perquè, de fet, ho és clarament quan es fa servir per *llençar* (*llançar coses a la paperera*). Però no en els altres casos! La invasió subtil, doncs, seria *llançar la casa per la finestra*, perquè és la influència

de la llengua veïna el que ens fa canviar de verb. I acabo amb un altre exemple real: “Als nens els costa donar la roba que ja no els va bé o tirar les joguines velles”. Tivar-les a on? Si precisament els encanta tirar-ho tot per terra!

7 Llengua, sense tàperes (el nostre pa de cada dia)

Rafel Crespi

Diari de Balears, 16/02/2018

<https://dbalears.cat/opinio/2018/02/16/311903/llengua-sense-taperes-nostre-cada-dia.html>

A vegades hi ha coses que hom no li agrada escriure. M'estimaria més fer-ho dels ametlers en flor o de les cuculles de les muntanyes nevades. Encara que soni a resclosit. O de com fer un exquisit plat de llengua amb tàperes. Però hem d'investir amb el tema de l'altra llengua –cada dia hi ha més brou i més s'emputa–, aquesta que volem fer servir per conversar cada dia.

Contaré uns fets –malauradament no són casos aïllats– que evidencien en quina direcció van les coses. A Bellreguard, al costat de Gandia –la Safor–, l'autoritat competent ha obligat a retolar en bilingüe els senyals de trànsit. Curiós. Qualsevol ciutadà pot deixar de pagar una multa si el senyal du escrit, per exemple, *gual permanent*. Encara que la icona, gran i lluenta, sigui la universalment coneguda. Però du dues paraules escrites en català i el recurrent pot guanyar el plet –fins que la jurisprudència no digui que allò que compta per evident és la imatge gràfica– perquè no està obligat, constitucionalment, de saber què volen dir les dues paraules en català. Ja ho havia observat. A Sueca es poden trobar tres tipus de senyals davant les cotxeres. Unes escrites en castellà, unes altres en català i les més noves en bilingüe. Les primeres són de fa anys i panys, les segones de quan el Bloc –ara Compromís– participava en el govern local però a la Generalitat manava el PP; les terceres són recents (mana Compromís, però no mana el PP a la Generalitat, per tant ha d'usar la llengua per fer vots). I amb l'aliança entre ràbia i jurisprudència la cosa va com va ara. No cal dir que a Bellreguard, amb el batle al front, han esperonejat fort però ja sabem com va d'envalentonada l'“autoridad competente”

També al País Valencià ha passat un fet lamentable. Una regidora de Compromís de Burjassot –pàtria d'Estellés– va voler anar a esmorzar a un bar i va demanar unes torrades de pa amb tomaca. La cambrera posà cara d'espant i ella, educadament i posant-li-ho més fàcil, va dir pa torrat amb tomaca. La cambrera

li va respondre en un to poc adequat –“¿En qué me hablas?”–, cosa que motivà que la senyora, després d’haver-li donat les gràcies, digués que se n’anava a un altre establiment. Va fer una foto i va explicar la història al Twitter amb una foto de l’establiment. El PP local va esbombar el tuit i li van ploure, a la regidora, insults de tot color –ja sabeu com incita al civisme lingüístic la caverna mediàtica– i de tot pelatge. És curiós que bona part vinguessin de l’Espanya profunda. On el PP ha de mirar de no perdre vots, per això ha d’alimentar-los amb carnassa, encara que provengui de les més espúries metodologies. La cosa té més arròs, que tot era una mentida que s’havia inventat la regidora perquè li havien contestat en castellà, etc., etc.

A Mallorca, una persona va telefonar i acudir a una entitat bancària –el Santander, aquest diari se’n va fer ressò– per realitzar uns tràmits administratius i va topat amb l’obturació lingüística hispànica. Qui l’havia d’atendre no li va saber dir “Esperi un moment, l’atendrà una altra persona que la pugui entendre” o cosa semblant. Vist que per telèfon no li ho aclarien hi va fer acte de presència i la directora de l’oficina, en comptes de posar-se de part del client –sempre té raó– es posà a defensar el seu operari i mansiulà verbalment la clienta. Com feien els nazis amb el jueus, els havien d’oprimir, fer-los no res, acoquinar-los, despullar-los de persona per poder-los infringir els càstigs ja sabuts.

Malauradament això sembla que no té aturall, de moment, sinó que la cosa pot prendre més volada. Saben que maltractar qualsevol cosa que tengui a veure amb el fet diferencial català –la llengua n’és un símbol molt evident– és la manera de guanyar vots a Espanya – i també als Països Catalans–. I s’hi esforcen. Reprimir-ho és la manera que tenen de fer-ho evident. Ara en Rajoy es vol carregar el català a l’escola. Es tracta d’alimentar la incultura espanyola, en comptes de fer pedagogia. Aquests dies s’ha publicat una anècdota que passà al jugador basc Sanjosé –de l’Athètic–, quan va anar a una concentració de la selecció, amb devers 16 anys: algú li va demanar si en els col·legis als bascos els ensenyaven a posar bombes. Eloqüent. La visceralitat que alimenten és tal que no ha d’estranyar que passin com aquestes i la que ara els diré. Una companya de facultat, de Barcelona, va anar a Canàries no fa gaire i a un aeroport va demanar un producte de la carta en anglès –devien parlar català entre ells–; la cambrera va sortir com un pinyol de cirera i els va dir que si li ho demanaven en català no ho entendria. L’amiga li assenyala la carta i li ho tornà a dir en anglès, tal com ho tenia escrit. Aquesta bèstia carronyaire que han criat, i que fa anys que sadollen, necessita molta carnassa. El n’oferiran a balquena. La seva voracitat, emparada per les seves lleis, no té límits.

8 El corrector imperfecte

Núria Puyuelo

El Punt Avui Cultura, 18/02/2018

<https://blogs.elpunt.cat/nuriapuyuelo/2018/02/20/549/>

Quants cops heu escrit un document a l'ordinador i el programa us ha marcat una combinació de pronoms que és correcta? O, a l'inrevés, heu deixat una construcció que pensàveu que era correcta perquè no us la marcava i era un calc del castellà? I és que els correctors automàtics no són perfectes (sortosament!) i no tothom pot tenir a mà un filòleg per preguntar-li per què el corrector et marca “comprar-se'n” i no “comprar-se'l”.

Per detectar aquelles construccions incorrectes que ens poden passar inadvertides quan escrivim en suport digital, el Servei de Publicacions de la UAB acaba de publicar *Allò que el corrector no s'endugué*, de Daniel Casals, Anna M. Torrent i Margarida Bassols. Segons expliquen els autors, el llibre és una mena de “manual d'autoajuda”, perquè “vol facilitar, de la manera més sintètica i eficaç possible, la resolució de dubtes lingüístics”. El llibre tracta els temes en què els usuaris acostumen a tenir més problemes i ofereix, a més, uns exercicis per ajudar a resoldre aquestes qüestions.

De sintaxi s'explica el controvertit ús de *ser* i *estar* i les preposicions *per* i *per a*, i altres usos que no detecten els correctors automàtics, com ara l'ús de la preposició *a* davant del complement directe, un ús que en català és correcte en poques ocasions. Tampoc detecta quan es fa un mal ús dels temps verbals, com ara el gerundi de posterioritat (“Va engegar la moto *arrencant* a tota velocitat”) ni quan es prescindeix dels pronoms *en* i *hi*, una tendència que va en augment.

Pel que fa al lèxic, el corrector tampoc percep algunes interferències del castellà en estructures que no són pròpies de la llengua, com ara “se m'ha caigut la goma”.

Un consell: no confieu cegament en el corrector, i quan dubteu a l'hora d'escriure una paraula, cerqueu-la als valuosos recursos en línia que tenim a l'abast, com ara l'Optimot o l'Ésadir, o bé tingueu ben a prop *Allò que el corrector no s'endugué*.

Sabíeu que...

Els correctors automàtics marquen alguns compostos, combinacions pronominals, neologismes que estan ben formats i, en canvi, no detecten quan no s'apostrofa una paraula o es deixa un diacrític sense accentuar.

9 Ambdós, ambdues / tots dos, totes dues, els dos, les dues

Enric Gomà @EnricGoma

Un capítol de [Control de plaques. 92 paraules catalanes per fumigar](#) (Barcelona: Pòrtic, 2018)

ambdós, ambdues

Heus aquí una paraula que ens ennuega, que se'ns entrebanca a la gola i no acaba d'anar avall. 'Ambdós' és un mot propi d'algú que s'escolta molt atent i que enraona historiat. Un d'aquells sapientíssims que a la mínima t'engega el discurs d'entrada a la Reial Acadèmia de Bones Lletres, en el moment més inesperat. En una piscina municipal, en una tauleta de les Granges La Catalana, en un *topless* de la Garrotxa.

Mossèn Alcover, a l'entrada 'ambdós' del *Diccionari català-valencià-balear* (en direm Diccionari Alcover, com defensa Coromines), hi anota: «Actualment no s'usa més que literàriament». Això el 1930, que és la data d'edició del primer tom. Aquesta nota, com veurem en moltes altres ocasions, es repeteix de manera més o menys semblant en moltes entrades del Diccionari Alcover, però curiosament, la realitat actual ho desmenteix de ple. Ara 'ambdós' no és ben bé literària (tot i que la consideraria ortopèdica). Ara cada dia se sent més. Quan algú s'engola, acostuma a deixar caure uns quants 'ambdós' seguits:

—Al viatge de nuvis hi van anar ambdós.

Durant els segles medievals, 'ambdós' o 'abdós' (s'ha de pronunciar 'ambdós', encara que la *m* gràfica estigui desapareguda) es va convertir en una paraula corrent. Però va caure en desús a partir del segle XVI. Ja en deuen estar assabentats, la cort es desplaça a Castella i els nobles catalans es compren el manual *El castellano es fácil*. Comença la dita Decadència (ara una horda d'erudits defensen que la Decadència no és tal, tot i que a mi no me'n convencen).

A partir d'aquest moment decadent, o figa tova, els catalans comencen a fer servir 'tots dos' o 'els dos'. Fins al dia d'avui. Tots? No, uns irreductibles catalans dels segles XIX i XX recuperen 'ambdós', aquest adjectiu vetust, i el tornen a posar en circulació amb entusiasme. Primer només en escrits, encara que els més intrèpids s'animen a pronunciar-lo en públic, esperonats per la coincidència amb el castellà *ambos*. El castellà és com el desodorant, que no t'abandona.

Ambos, en castellà, és molt més estès que 'ambdós'. Gràcies a l'exercici del poder durant segles, sovint el castellà es revesteix d'un aire notarial, culte i solemne, que ho envaeix tot. A la plaça Reial de Barcelona hi ha (o hi havia) una cerveseria dita *Ambos Mundos*. Conec una perruqueria unisex (n'hauríem de dir bisex) anomenada *Ambos Pelos*.

Com més va, menys diem els catalans 'tots dos' o 'els dos', i 'ambdós' guanya posicions. Sobretot, en part, gràcies a aquells grans traductors de teletips que són els periodistes, que es troben *ambos* en l'original en castellà i el tradueixen així, 'ambdós'. «*Ambdós* mandataris van compartir unes gambes arrebossades» és un titular insuls, tot i que molt probable en els diaris traduïts del país. Catalunya és una nació, però la seva premsa és una traducció.

És en cartells i avisos de comerços on 'ambdós' s'ha imposat amb decisió:

Aquesta botiga romandrà tancada de l'1 al 31 d'agost, ambdós inclosos.

Aquest cartell te'l trobes sovint col·locat a la porta o a l'aparador de l'establiment, amb opcions com 'ambdós dies' o 'ambdues setmanes'. Contra això, només hi ha una solució eficaç: la *kale borroka*.

tots dos, totes dues, els dos, les dues

Vegeu més passatges de Control de plagues a RodaMots: [tanda](#), [espiadimonis...](#)

ELS 100 REFRANYS MÉS POPULARS · 40/100

10 Quan el Montgó porta capell, pica espart i fes cordell

Víctor Pàmies i Jordi Palou

[Els 100 refranys més populars](#) (Valls: Cossetània, 2015, 5a edició)

Aquesta dita meteorològica, molt popular i estesa pels dominis de la llengua, pot ser referida a una munió inacabable de muntanyes d'alçada relativament petita. El sentit que ens transmet és clar: quan els núvols cobreixen el cim d'aquestes muntanyes (és en aquesta situació que es diu que 'fan' o 'porten capell'), millor dedicar-se al que sigui, però sempre sota cobert, perquè l'anunci de pluja és clar. Picar espart i fer cordell eren feinetes de manteniment habituals a pagès. Com que eren tasques d'anar fent, s'aprofitava per entretenir-s'hi els dies que no es podia anar al camp a treballar.

Aquests núvols baixos que apareixen al cim de molt diverses muntanyes de tot el nostre territori, són indicatiu de pluja. A banda de capell, aquests núvols també reben altres noms, com ara *mantellina*, *caputxa*, *barret* o *cella*. Així trobem que ho diuen a Aubenç i Turp (*Quan Aubenç porta capa i Turp barret, no et descuidis el paraigüet*), a l'Alt Pirineu, a Bèrnia i el Puigcampana (*Quan Bèrnia fila i el Puigcampana té capell, pica espart i fes cordell*), a la Marina Baixa, i podríem seguir amb Benicadell, Carroi, Catllar, Corbera, Corberana, Galatzó, Ifac, Mandúver, Mariola, Matamon, Mont Caro, Montalt, Montjuïc, Montmell, Montsant, Montseny, Montserrat, Montsià, Murta, Pipa, Salou, Sant Cristòbol, Segària, Taga, Toro, etc.

Joan Coromines, en *El parlar de la Vall d'Aran*, acota una mica la zona on s'esdevé aquest fenomen i n'explica l'origen i el significat: «Al llarg del litoral català hi ha també molts cims dels quals es diuen frases sentencioses ben paral·leles: el Montgó de Dénia, alguns del Principat i de cap a la Plana de Castelló; i en un de la Marina d'Alacant, p. ex. "quan Ponotx porta capell / pica espart i fes cordell" (igual en el Montgó, el Picaio, etc.), car en aqueixa zona costera els núvols de ponent anuncien pluja, i el pagès que vol treballar farà bé de dedicar-se a fer cordes o xarxes, car altrament no podrà pas llaurar.»

Hi ha un refrany genèric per indicar el mateix: *Boira a la muntanya, pastor a la cabanya*, que en castellà fa *Nieblas en alto, aguas en bajo*.

La tarda es feia dolça i suau. En la llunyania es veia el Montsant, amb una ampla cortina de núvols al damunt. Un soldat, natural de Rasquera, digué, contemplant-ho, el següent adagi: «**Si el Montsant porta capell, no et fies d'ell**».

Joan PERUCHO, *Les històries naturals* (1960)

Ara anaven cap a Vinaròs i veien allà enfront la muntanya del Montsià. Tomeu els explicava que el Montsià és l'última estribació de la serralada catalana de la costa i té també la seua dita: «**Si Montsià porta capell, pica espart i fes cordell...**».

Marc Antoni ADELL, *Rodant, rodant* (1999)

Etimologia de *cordell*, variant de *cordill* — De *corda*, del llatí *chorda*, 'fil cilíndric d'un instrument musical; soga', i aquest, del grec χορδή, 'tripa; corda musical'.

11 Enllaços i convocatòries

- ▶ **El català, una llengua amb molts registres**. Arran de la publicació de *Control de plagues. 92 paraules catalanes per fumigar*, d'Enric Gomà. **Dimecres 4 d'abril a les 19h**, Ateneu Barcelonès (Canuda 6, Barcelona). Hi intervindran Magí Camps, Rudolf Ortega, Pau Vidal, Màrius Serra i Enric Gomà.
- ▶ Presentació del llibre **El conflicte lingüístic a les illes Balears durant la Segona República (1931-1936)**, de Daniel Escribano (Palma: Lleonard Muntaner, 2017). Divendres **13 d'abril de 2018 a les 19h**, llibreria Documenta (c. de Pau Claris 144, Barcelona).
- ▶ XV Jornada de la Societat Catalana de Terminologia: **“La terminologia de l'esport”**. **Dijous 31 de maig de 2018** a la Sala Nicolau d'Olwer de l'Institut d'Estudis Catalans (Carme 47, Barcelona). [Sol·licitud d'inscripció](#)
- ▶ [Vet Aquí!](#), butlletí lingüístic de la Diputació de Girona, març de 2018
- ▶ [Qui té la llengua, té la clau](#), un reportatge d'Àlex Milián sobre l'aranès, arran de la sentència del Tribunal Constitucional en contra de considerar l'aranès llengua “preferent” a la Vall d'Aran (*El Temps*, 27/02/2018)
- ▶ [La CAL celebra el 10è aniversari del projecte 'Xerrem junts'](#), pel foment de l'ús del català (18/03/2018)
- ▶ Entrades del mes de març 2018 al blog del TERMCAT: [#termedelasetmana: perspectiva de gènere](#) (06/03), [Què són les fintech? Com s'han d'anomenar en català?](#) (07/03), [#termedelasetmana: glaucoma](#) (12/03), [Terminologia i innovació educativa](#) (15/03), [Terrassa coberta o vetllador?](#) (15/03), [#termedelasetmana: treballador social](#) (20/03), [Què és la gig economy?](#) (22/03)
- ▶ Xavier Vila, [Sobre el consenso en torno al modelo lingüístico escolar en Cataluña: reflexiones a partir de una encuesta](#) (*Politikon*, 07/03/2018)
- ▶ Si feu una cerca al Google escrivint-hi “valenciapp”, us respon: “Volies dir: *valencia pp*”: [ValenciApp, l'aplicació que reconeixerà el compromís lingüístic dels establiments comercials](#) (*Diari La Veu*, 21/03/2018)
- ▶ [Acció Cultural i les universitats consensuen un model de Llei d'Igualtat Lingüística](#) (ACPV, 22/03/2018)
- ▶ [La 22a edició del Correllengua, que comença el 28 de juny, retrà homenatge a la Nova Cançó](#) (CAL, 23/03/2018)